

**GET
YOUR
FACTS
STRAIGHT**

**EINES
PER A PERSONES EDUCADORES
I FORMADORES
I PROVEÏDORS
DE FORMACIÓ**

Aquest projecte està co-finançat per l'acció preparatòria "Alfabetització mediàtica per a tothom" de la DG CNECT de la Comissió Europea. Acord de subvenció: LC-01249049

Nom del projecte	Get your facts straight! Les coses clares
Entregable núm.	3
Títol del document	EINES PER A EDUCADORS I PROVEÏDORS DE FORMACIÓ
Preparat per:	EAVI (European Association for Viewers Interests)
Autoria principal:	Paolo Celot i Fulin Low
Contribucions:	Tots els membres del projecte (vegeu https://alldigitalweek.eu/get-facts/partners/)
Territorialització d'aquesta versió:	Colectic SCCL

Històric del document:	
Versió	Data
V01	10/03/2020
V02	06/04/2020
V03	07/08/20

Aquest conjunt d'eines inclou la metodologia i l'esquema de capacitatció per a una capacitatció en alfabetització mediàtica de 10 hores centrada en els temes de desinformació i notícies falses en plataformes de xarxes socials.

Per obtenir més informació sobre el projecte, visiteu el lloc web <https://alldigitalweek.eu/get-facts/>

Projecte cofinançat per l'acció preparatòria "Alfabetització mediàtica per a tots" de la DG CNECT de la Comissió Europea.
Acord de subvenció: LC-01249049

Índex de continguts

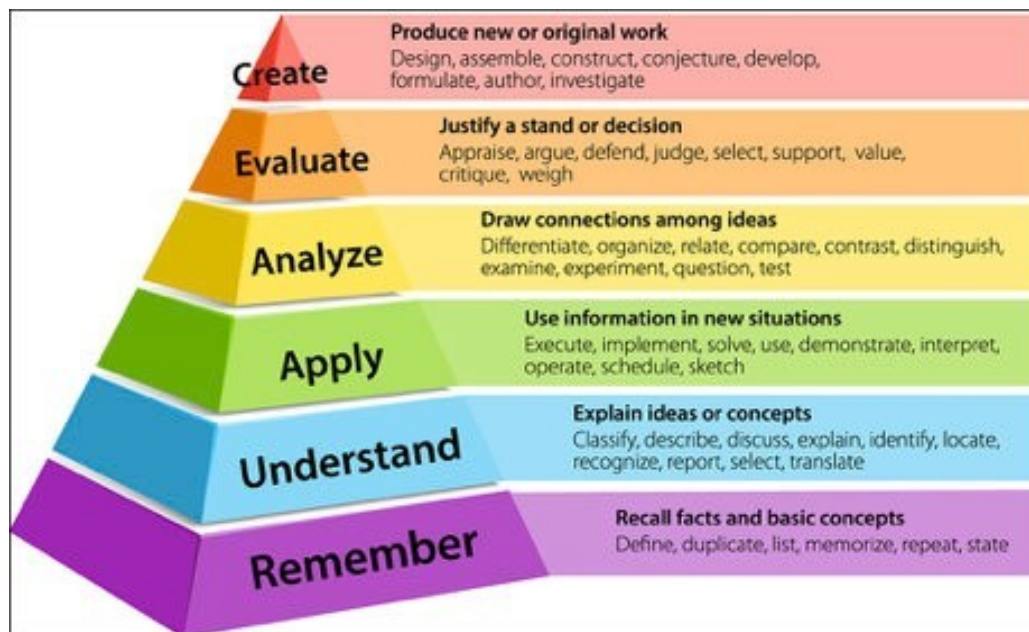
<i>Metodologia adoptada</i>	7
4 estratègies diferents.....	9
1) Instrucció directa.....	9
2) Instrucció indirecta.....	9
3) Instrucció interactiva.....	9
4) Aprenentatge experiencial.....	9
<i>Consells per ensenyar persones adultes i persones grans</i>	10
Suggeriments d'activitats / mètodes que s'han emprat amb èxit per ensenyar persones adultes i persones grans.....	10
Elements que cal tenir en compte quan s'ensenyen persones adultes i persones grans.....	10
Quins mètodes / activitats no són adequats per ensenyar persones adultes i persones grans?.....	11
<i>COVID-19 i aprenentatge en línia</i>	11
Situació global durant el pilotatge de la formació.....	11
Aprendre en línia (e-learning).....	12
Metodologies d'aprenentatge en línia.....	12
En general, hi ha tres formes de realitzar l'aprenentatge en línia:.....	12
1. Curs en línia sincrònic:.....	12
2. Curs en línia asincrònic:.....	13
3. Curs en línia mixt o híbrid:.....	13
Adaptació de l'esquema de capacitació a un entorn en línia.....	13
<i>Desafiaments amb què es van trobar els socis a l'hora de realitzar les capacitacions</i>	14
Reclutament de participants.....	14
Involucrament de participants.....	14
Finalització del curs.....	15
Dificultats tècniques.....	15
Desafiament d'idees preconcebudes.....	15
<i>Suggeriments per facilitar les formacions, basats en les nostres experiències</i>	16
Reclutament de participants.....	16
Augment de l'abast i la taxa de finalització (cas que les persones participants no s'hagin de trobar en temps real).....	16
Millora del compromís durant i entre les sessions.....	16
Problemes tècnics.....	17
Producció, claredat i lliurament de contingut.....	17
Treball final.....	18

<i>Eines emprades pels socis del projecte</i>	18
Recursos addicionals:.....	19
Referències:.....	19
<i>PROGRAMA FORMATIU</i>	20
<i>Nota per a les persones usuàries d'aquest document:</i>	21
<i>Presentació</i>	22
<i>Objectiu general de la formació:</i>	22
<i>Resultats de l'aprenentatge esperats / competències:</i>	22
Es posarà èmfasi en:.....	22
<i>En relació a aquestes competències, les persones participants podran afirmar que:</i>	23
Coneixements previs necessaris:.....	23
Metodologia.....	23
<i>Mòdul 1: Què és desinformació</i>	25
Resultats de l'aprenentatge:.....	25
<i>Mòdul 2: Comprendre com fan diners les xarxes socials i per què la desinformació i la propaganda hi són tan presents</i>	28
Resultats de l'aprenentatge:.....	28
<i>Mòdul 3: Comprendre com reconèixer i reaccionar davant la desinformació</i>	37
Resultats de l'aprenentatge:.....	37
<i>Treball final de curs / avaluació</i>	43
<i>Apèndix A</i>	44
<i>Preguntes per al qüestionari final</i>	44
Preguntes preparades per ALL DIGITAL.....	45
Preguntes preparades per EAVI.....	47
Preguntes preparades per Fundatia EOS.....	49
Preguntes preparades per Ventspils Digital Centre.....	51
Preguntes preparades per Colectic.....	52
Preguntes preparades per Open Group.....	53
Preguntes preparades per Stiftung Digitale Chancen.....	54
Preguntes preparades per CTC Rijeka.....	55
Preguntes preparades per Global Libraries - Bulgaria Foundation.....	56
<i>Apèndix B</i>	57
<i>Llistat general de recursos (en diferents llengües)</i>	57
Una selecció dels recursos aportats per socis del projecte.....	58

Ventspils Digital Centre.....	59
Stiftung Digital Chancen.....	60
Fundatia EOS – Educating for an Open Society.....	62
Centre of Technical Culture Rijeka.....	63
COLECTIC, SCCL.....	64
EUROPEAN ASSOCIATION FOR VIEWERS INTERESTS.....	66
OPEN GROUP SOC. COOP.....	67
ALL DIGITAL AISBL.....	68
Global Libraries – Bulgaria Foundation.....	69

Metodologia adoptada

Durant la taula rodona d'experts celebrada el 19 de novembre de 2019, els membres van discutir si s'haurien d'obtenir diferents resultats d'aprenentatge per als dos grups destinataris diferents. La conclusió va ser que podem tenir els mateixos resultats d'aprenentatge però emprant diferents mètodes i/o recursos per als dos grups.

Il·lustració 1: Figura 2: Taxonomia de Bloom. Font: <https://www.turtlelake.k12.wi.us/faculty/wmarek/bloomstaxonomy.cfm>

La taxonomia de Bloom és un ordenament jeràrquic d'habilitats cognitives, cosa que significa que l'aprenentatge als nivells superiors depèn d'haver assolit els coneixements i les habilitats necessaris als

nivells inferiors. El 1956, Benjamin Bloom, psicòleg educatiu de la Universitat de Chicago, va proposar la taxonomia, que va ser revisada el 2001. Es pot emprar per classificar els objectius de l'aprenentatge educatiu, ajudar els i les mestres a ensenyar / planificar les seves lliçons i els i les estudiants a aprendre (Armstrong, sense data).

Pel que fa a la taxonomia de Bloom dels diferents nivells d'aprenentatge, els membres de la taula rodona van discutir si es podia esperar superar el Nivell 2 (comprensió). Tenint en compte les limitacions de comptar tan sols amb 10 hores, un ampli rang d'edat dels i les participants i els seus diversos antecedents, la majoria de membres va considerar que seria més factible apuntar només a assolir el Nivell 2. S'ha fet un esforç per incloure preguntes / activitats a la programació formativa que podrien generar nivells més alts d'aprenentatge. Tanmateix, com que es tracta d'una formació pilot, l'esquema i els objectius es poden revisar i actualitzar per tal d'adaptar-los al context i el moment en què s'implementi. Algunes activitats es poden adaptar per assolir els nivells més alts d'aprenentatge i, depenent de la combinació de participants, els i les formadores poden gaudir de flexibilitat a l'hora de posar en pràctica la formació.

Abans de realitzar les activitats amb els i les participants, els i les formadores s'han d'assegurar de comprendre els objectius d'aprenentatge.

A causa de la crisi de la pandèmia Covid-19, la formació no va poder implementar tal com s'havia planificat, així que els promotors de el projecte vam decidir recollir l'experiència realitzada (una adaptació de la previsió inicial) i incloure un capítol addicional (COVID- 19 i aprenentatge en línia).

RECORDAR	COMPRENDER	APLICAR	ANALIZAR	EVALUAR	CREAR
Recordar hechos/datos sin necesidad de entender. Se muestra material aprendido previamente mediante el recuerdo de términos, conceptos básicos y respuestas.	Mostrar entendimiento a la hora de encontrar información del texto. Se demuestra comprensión básica de hechos e ideas.	Usar en una nueva situación. Resolver problemas mediante la aplicación de conocimiento, hechos o técnicas previamente adquiridos en una manera diferente.	Examinar en detalle. Examinar y descomponer la información en partes identificando los motivos o causas; realizar inferencias y encontrar evidencias que apoyen las generalizaciones.	Justificar. Presentar y defender opiniones realizando juicios sobre la información, la validez de ideas o la calidad de un trabajo basándose en una serie de criterios.	Cambiar o crear algo nuevo. Recopilar información de una manera diferente combinando sus elementos en un nuevo modelo o proponer soluciones alternativas.
PALABRAS CLAVE:	PALABRAS CLAVE:	PALABRAS CLAVE:	PALABRAS CLAVE:	PALABRAS CLAVE:	PALABRAS CLAVE:
Elegir, observar, copiar, omitir, rastrear, definir, decir, claro, repetir, leer, relacionar, quién, listar, cómo, dónde, por qué, reconocer	mostrar, esquematizar, Generalizar, Clasificar, Comparar, Contrastar, Parafrasear, Inferir, Interpretar, Expresar, Traducir	Preguntar, elegir, identificar, seleccionar, calcular, elegir, resumir, Entrenstar, planear, Conectar, demostrar, Conectar, dramatizar, Planear, revisar, Simular, seleccionar, hacer uso	Examinar, priorizar, encontrar, Centrarse, agrupar, asumir, Razonar, destacar, causa-efecto, Inferencia, separar, aislar, Comparar, transferir, reorganizar, Dividir, motivar, diferenciar, Buscar similitudes, descomponer, Inspeccionar, investigar, Simplificar, categorizar, Preguntar, ordenar, Elegir, Establecer, Encuestar	Medir, opinar, argumentar, Evaluar, premiar, testar, Decidir, debatir, convencer, Apoyar, explicar, seleccionar, Defender, comparar, deducir, Justificar, percibir, recomendar, Criticar, probar, estimar, Juzgar, influir, persuadir, Valorar, demostrar	Adaptar, estimar, planear, Añadir, experimentar, testar, Construir, extender, sustituir, Cambiar, formular, reescribir, Combinar, hipotetizar, suponer, Componer, innovar, teorizar, Compilar, mejorar, pensar, Componer, maximizar, simplificar, Crear, minimizar, proponer, Descubrir, modelar, visualizar, Diseñar, modificar, Desarrollar, originar, Elaborar, transformar
ACCIONES	RESULTADO	ACCIONES	RESULTADO	ACCIONES	RESULTADO
Describir, Encontrar, Identificar, Listar, Localizar, Nombrar, Reconocer, Recuperar	Definición, Hechos, Etiquetado, Listado, Cuestionario, Reproducción, Test, Cuaderno, Fotocopia	Clasificar, Comparar, Ejemplificar, Explicar, Inferir, Interpretar, Parafrasear, Resumir	Colección, Ejemplos, Explicación, Etiquetado, Listado, Esquema, Cuestionario, Resumen, Muestra y cuenta	Desempeñar, Ejecutar, Implementar, Emplear, Realizar	Demostración, Diario, Ilustraciones, Interpretación, Simulación, Presentación, Dibujo
PREGUNTAS	PREGUNTAS	PREGUNTAS	PREGUNTAS	PREGUNTAS	PREGUNTAS
¿Puedes enumerar...? ¿Puedes recordar...? ¿Puedes seleccionar...? ¿Cómo ocurrió...? ¿Cómo es...? ¿Cómo describirías...? ¿Podrías explicar...? ¿Cómo mostrarías...? ¿Qué es...? ¿Cuál...? ¿Quién fue...? ¿Quiénes fueron los principales...? ¿Por qué...?	¿Puedes explicar que está ocurriendo...? ¿Cómo clasificarías...? ¿Cómo compararías/contrastarías...? ¿Cómo podrías parafrasear el significado de...? ¿Cómo resumirías...? ¿Qué puedes decir sobre...? ¿Cuál es la mejor respuesta...? ¿Qué afirmaciones apoyan...? ¿Podrías afirmar o interpretar en tus propias palabras...?	¿Cómo usarías...? ¿Qué ejemplos sobre... puedes encontrar...? ¿Cómo organizarías... para presentar...? ¿Cómo aplicarías lo que has aprendido para desarrollar...? ¿Qué enfoque usarías para...? ¿Qué aspectos seleccionarías para mostrar...? ¿Cuáles preguntas harías en una entrevista a...?	¿Cuáles son las partes o rasgos de...? ¿Qué aspectos estás...? ¿Relacionado/a con...? ¿Por qué opinas que...? ¿Qué motivo hay para...? ¿Puedes hacer un listado de las partes...? ¿Qué ideas justifican...? ¿Qué conclusiones extraes de...? ¿Qué evidencias de... encuentras? ¿Puedes distinguir entre...? ¿Cuál es la relación entre...? ¿Cuál es la función de...?	¿Estás de acuerdo con...? ¿Cuál es tu opinión sobre...? ¿Cómo comprobarías...? ¿Sería mejor si...? ¿Por qué ese personaje...? ¿Cómo valorarías...? ¿Cómo determinarías...? ¿Cómo priorizarías...? ¿Qué información podrías para apoyar tu punto de vista? ¿Cómo justificarías...? ¿Qué datos te llevaron a esa conclusión? ¿Qué seleccionarías para...? ¿Qué elección hubieras tomado si...?	¿Qué cambios harías para...? ¿Cómo mejorarías...? ¿Qué pasaría si...? ¿Podrías proponer una alternativa? ¿Puedes elaborar... basándote en...? ¿De qué forma evaluarías...? ¿Podrías formular una teoría alternativa? ¿Qué harías para maximizar/minimizar...? ¿Cómo pondrías a prueba...? ¿Puedes construir un modelo que cambie...? ¿Se te ocurre un modo original para...? ¿Cómo cambiarías el guión/plan? ¿Cómo adaptarías... para...?

Il·lustració 1: Taxonomia de Bloom, desenvolupada. Font: <http://imaxinante.com/taxonomia-de-bloom-al-rescate>

Tot i que el nivell de competència previ dels i les participants i el seu interès per aprendre sobre la desinformació i la informació mediàtica no estigui clarament definit amb anterioritat a la formació, és interessant tenir en compte que la formació basada en el treball amb la família com a subjecte discent és un concepte nou i que és necessari considerar els diferents grups d'edat i també els antecedents dels i les participants; el nostre enfocament ha de seguir sent flexible i atractiu.

En el marc de capacitació “GetFacts”, ens esforcem per recopilar informació a través de l'enquesta prèvia a la primera lliçó i de la consulta sobre els interessos i antecedents dels i les participants; també considerem essencial informar-los sobre els objectius establerts i els mètodes previstos per a aconseguir-los. Els comentaris recopilats després de la capacitació pilot també s'han

utilitzat per revisar i actualitzar la programació didàctica.

Les pràctiques d'ensenyament i aprenentatge per a l'educació en alfabetització mediàtica es poden fonamentar en diversos mètodes basats en l'aula (per exemple, aprenentatge basat en problemes, aprenentatge basat en debats, aprenentatge col·laboratiu i aprenentatge basat en jocs, etc.). La majoria d'aquest mètodes es basen en l'aprenentatge actiu. Hem fet un esforç per incloure aquests mètodes a la formació i hem mirat d'adaptar-los als diferents grups. Els i les formadors han repassat els objectius d'aprenentatge de la formació amb els i les participants i, abans de realitzar activitats com ara jocs o debats, s'ha valorat la seva conveniència.

La formació adopta un enfocament combinat que s'inspira en la teoria de l'aprenentatge constructivista i els mètodes didàctics, cosa que requereix la contribució activa dels i les participants. El constructivisme és una teoria que afirma que les persones construeixen la seva pròpia comprensió i coneixement del món experimentant coses i reflexionant posteriorment sobre aquestes experiències. La teoria dels mètodes didàctics d'aprenentatge es basa en els coneixements bàsics que tenen els i les estudiants i s'esforça per millorar i transmetre aquesta informació.

4 estratègies diferents

L'enfocament combinat també empra 4 estratègies diferents, que poden complementar-se entre elles, de la mateixa manera que es poden fer servir diferents mètodes en una sola sessió; fins i tot es poden superposar alguns mètodes.

1) Instrucció directa

Centrada en el o la docent, resulta eficaç per proporcionar informació o desenvolupar habilitats pas a pas. També funciona bé per introduir altres mètodes d'ensenyament.

En aquest cas, alguns dels mètodes que hem seleccionat són: descripció general estructurada, exposició, comparació i contrast. S'han emprat exemples concrets, extrets del context real dels i les participants.

2) Instrucció indirecta

Centrada en l'estudiant, cerca un alt nivell de participació de l'estudiant en l'observació, la recerca, l'extracció d'inferències de dades o la formulació d'hipòtesis. Aprofita l'interès i la curiositat dels i les estudiants i fomenta el desenvolupament d'aptituds i habilitats

interpersonals.

En aquest cas, alguns dels mètodes que hem escollit són: debat reflexiu, indagació guiada, resolució de problemes.

3) Instrucció interactiva

Es basa en gran mesura en el debat i l'intercanvi entre els i les participants, que constaten que poden aprendre de les seves companyes i professores.

En aquest cas, alguns dels mètodes que hem seleccionat són: debats, pluja d'idees, aprenentatge en parella, aprenentatge cooperatiu, resolució de problemes.

4) Aprenentatge experiencial

Inductiu, centrat en l'alumne o alumna i orientat a l'activitat. La reflexió personalitzada sobre una experiència i la capacitat de posar en pràctica els aprenentatges en situacions noves són part d'aquesta estratègia.

En aquest cas, alguns dels mètodes que hem seleccionat són: jocs - de rol i altres- i simulacions.

Consells per ensenyar persones adultes i persones grans

A continuació, presentem una llista de consells adoptats per tots els socis del projecte basats en la seva àmplia experiència.

Suggeriments d'activitats / mètodes que s'han emprat amb èxit per ensenyar persones adultes i persones grans

- Les persones adultes i les persones grans aprecien les **llistes de verificació o qüestionaris**, a través de les quals poden seguir el seu procés, així com els **fullets informatius**.
- Als i les participants adultes els agrada poder escollir com aprenen (vídeos, textos, etc.)
- **Gamificació, debats, desafiaments** (com ara qüestionaris amb kahoot), activitats més creatives com learnapps.org, socative.com o playbuzz.com funcionen molt bé.
- Treball en grups petits, especialment amb persones grans, ja que afavoreixen l'aprenentatge individualitzat.
- Basat en projectes o problemes, i en el seu marc contextual.
- Elements d'andragogia (<https://elearningindustry.com/the-adult-learning-theory-andragogy-of-malcolm-knowles>)

Elements que cal tenir en compte quan s'ensenya persones adultes i persones grans

- Les persones adultes i les persones grans ja tenen un coneixement previ adquirit i experiència de vida, i són expertes en els seus camps, motiu pel qual hem de **dirigir-nos-hi de forma directa (i no amb un enfocament de d'alt a baix)**, tenint en compte el seu perfil.
- Exposar i explicar en un **llenguatge planer i intel·ligible, repetint** quan calgui i sempre preguntant per tal d'assegurar-se que tot queda clar.
- És important **revisar a l'inici de cada nova sessió** allò que s'ha treballat a l'anterior.
- Tenir un enfocament **positiu i pacient**.
- És important **preguntar** als i les participants què volen aprendre en particular.
- S'ha d'aclarir que **ningú no els jutja i que els errors estan permesos**.
- A les **persones adultes** els agrada obtenir **informació concreta i precisa**, mentre que les **persones grans** veuen aquest tipus d'activitats com llocs on poden **socialitzar**, amb menys èmfasi en la matèria que s'hi ensenya.
- Les **persones adultes** necessiten veure que **poden beneficiar-se directament** d'allò que se'ls ensenya.
- És important **identificar** quins són els seus **interessos i necessitats** relacionats amb la formació.

- Especialment en **persones grans**, cal fer atenció a **la seva por a la tecnologia i els ordinadors**: algunes persones grans senten aprensió pels equips tecnològics i, de vegades, es neguen a tocar-los perquè els fa por trencar-los. És probable que aquest estat mental faci que les persones grans no s'inscriguin en un curs d'aquest tipus. O si ho fan, els resultarà molt difícil experimentar a nivell tecnològic. Cal plantejar activitats tecnològicament senzilles.
- **Dificultats tècniques**: l'accessibilitat física i web són importants. Per tant, planifiqui grups més petits per tal que hi hagi prou espai físic per als i les participants.
- La informació prèvia sobre les persones participants, en termes de **competència digital, antecedents culturals, habilitats lingüístiques i ús de les xarxes socials** és molt rellevant.

Quins mètodes / activitats no són adequats per ensenyar persones adultes i persones grans?

- Lliçons tipus **conferència**.
- **Extenses** sessions de treball. Després de 2 hores, les persones grans es cansen i minva el seu nivell de concentració. En general, no es pot ensenyar coses massa complicades o abstractes, o que requereixin esforços perllongats.
- Depèn de **cada persona**, però, en general, alguns tipus de jocs (energitzants, trencagels), així com les activitats de joc de rols, no són gaire populars.
- L'**autoaprenentatge o els autoejercicis** no són tan eficients

amb les persones grans, però es poden emprar amb una tutoria constant.

COVID-19 i aprenentatge en línia

Situació global durant el pilotatge de la formació

El març de 2020, estava previst que els socis duguessin a terme sessions de formació presencial, però es van veure obligats a adaptar-se ràpidament a les mesures preses en iniciar-se la pandèmia de COVID-19. Calia revisar els grups destinataris i els mètodes d'impartició de la formació, i calia canviar els materials i els mètodes de les lliçons per fer possible l'aprenentatge en línia. Tot això es va dur a terme en un període curt de temps i els socis van fer tot allò que van poder perquè s'assolissin els resultats de l'aprenentatge, tot situant els i les participants al centre.

Una de les respostes clau de salut pública a la pandèmia mundial de coronavirus ha estat el distanciament social (U.S. CDC, Rivers & Inglesby, 2020): evitar grans grups de persones en espais reduïts per inhibir la propagació de la COVID-19. Moltes persones es van veure afectades per les mesures de quarantena, que van incloure canvis en la situació laboral. Si bé els països es troben en diferents punts pel que fa a les seves taxes d'infecció per COVID-19, entre l'abril i el juny de 2020, més de mil milions d'estudiants, o el 60% de la població estudiantil mundial, es van veure afectats pel tancament d'escoles per causa de la pandèmia, segons la UNESCO (2020).

Atesa la situació, paga la pena complementar el conjunt d'eines amb aquest capítol on compartim les nostres idees sobre com adaptar els plans d'estudi per a l'aprenentatge en línia.

En primer lloc, explorarem alguns mètodes d'aprenentatge en línia, seguits dels desafiaments que van encarar els socis, i conclourem amb recomanacions basades en la nostra experiència col·lectiva. Esperem que aquestes experiències puguin ajudar els qui utilitzin el programa formatiu en el futur a impartir les sessions amb més facilitat. Emprarem els termes «formador/a» i «participant», en lloc de «professor/a», «instructor/a» i «alumne/a», d'acord amb la proposta de projecte original.

Aprendre en línia (e-learning)

En el context d'aquest document, l'aprenentatge en línia es refereix a l'aprenentatge a través d'Internet i implica la reinvençió del procés educatiu que utilitza el software disponible per tal d'implicar els i les participants a distància. L'aprenentatge en línia pot aportar flexibilitat a aspectes com ara la inscripció, la programació i la disponibilitat del contingut, així com l'accessibilitat en termes d'ubicació geogràfica. Tanmateix, els i les formadores hauran de tenir en compte la «bretxa digital», ja que algunes persones participants poden no tenir experiència prèvia en l'ús de plataformes digitals per a l'aprenentatge virtual o tenir un accés limitat a les tecnologies de la comunicació.

Metodologies d'aprenentatge en línia

Existeixen alguns mètodes per desenvolupar lliçons en línia (Bowman, 2010; Rennie & Smyth, 2020; Boettcher & Conrad, 2016). Alguns factors que afecten la selecció d'un mètode en particular inclouen el tema, l'audiència objectiu i les seves demandes, els requisits de l'organització i els recursos disponibles. Quan s'empren formats d'aprenentatge en línia per primera vegada, de vegades, els i les formadores i les persones participants poden mostrar-se preocupats pels contrastos amb l'aprenentatge presencial, cosa que els fa resistir-s'hi. Tanmateix, amb l'experiència, les característiques comunes es fan evidents.

Els mètodes d'aprenentatge en línia poden proporcionar una versió virtual de les aules reals, amb assistència obligatòria en moments específics, la capacitat d'aprendre al seu propi ritme, formats combinats i l'ús d'eines diferents i variades per tal d'involucrar els i les participants i reforçar l'aprenentatge.

En general, hi ha tres formes de realitzar l'aprenentatge en línia:

1. Curs en línia sincrònic:

Les classes es porten a terme en temps real i poden presentar-se en diferents formats, com a aula virtual, seminari web en viu, conferències de vídeo / àudio i d'altres. Els i les formadores i les persones participants estan presents en una plataforma d'aprenentatge en el mateix moment i tenen un compromís en temps real, mentre la formadora imparteix la conferència o realitza o promou una altra activitat d'aprenentatge planificada.

Depenent de la plataforma i el software emprats, la persona capacitadora té diferents eines per impartir la lliçó i involucrar-hi els i les participants. Les sessions també es poden enregistrar per tal que les vegin més tard, o es poden retransmetre en viu i després publicar-les en línia.

2. Curs en línia asincrònic:

Els cursos d'aquest tipus solen ser programes a un ritme propi i proporcionen més flexibilitat en termes de temps. Les persones formadores preparen els materials del curs per a les participants i, en general, s'hi pot accedir en qualsevol moment durant el curs. Aquests cursos es poden administrar a través de sistemes de gestió d'aprenentatge (LMS) com ara Moodle.

Les lliçons generalment consisteixen en presentacions de vídeo o diapositives. Sovint, hi ha grups o fòrums de discussió interactius per promoure la interacció. La comunicació amb la persona formadora es pot aconseguir a través de diferents mètodes com ara correu electrònic, missatges de text, aplicacions de missatgeria, etc. Es poden utilitzar eines col·laboratives, com Google Drive, Google Documents o pissarres virtuals Post-it com ara Linoit, Jamboard, Miro o similars per coordinar activitats grupals.

3. Curs en línia mixt o híbrid:

Aquest tipus de curs combina aspectes específics dels mètodes sincrònic i asincrònic. Sovint, tenen les classes o els seminaris web programats en viu diversos cops durant el curs, i també poden fer

servir conferències o presentacions enregistrades prèviament que es presenten com a materials addicionals del curs.

En tots tres mètodes, els i les formadores poden encarregar a les participants tasques per completar dins i fora del «temps de lliçó».

Adaptació de l'esquema de capacitació a un entorn en línia

Tal com s'ha esmentat amb anterioritat a Metodologia, les pràctiques d'ensenyament i aprenentatge per a l'educació en alfabetització mediàtica poden basar-se en diversos mètodes basats en l'aula (per exemple, aprenentatge col·laboratiu, aprenentatge basat en debats, aprenentatge basat en problemes, aprenentatge basat en jocs, etc.). La majoria d'aquest mètodes es basen en l'aprenentatge actiu. La formació adoptaria un enfocament combinat, inspirat en la teoria de l'aprenentatge constructivista i els mètodes didàctics. Requereix la contribució activa de les persones participants, que inclou la construcció de la seva comprensió i el seu coneixement del món tot a través d'experimentar coses, reflexionar sobre aquestes experiències i completar el procés d'aprenentatge tot formulant aquestes reflexions i comparant-les amb d'altres.

Malgrat haver de canviar de l'aprenentatge presencial a l'aprenentatge en línia en un període de temps curt, la metodologia es manté pràcticament sense canvis i involucra, en tant que sigui possible, els mètodes d'aprenentatge actiu esmentats anteriorment. Els socis van exercir la seva creativitat i experiència, emprant

diferents eines per tal d'assolir els resultats de l'aprenentatge. Per exemple, les sales de reunions de Zoom es van emprar per reproduir l'experiència d'aprenentatge en grup i facilitar un espai on les participants podien discutir i col·laborar. Altres eines emprades van ser pissarres virtuals Post-it o documents de Google perquè els grups treballessin per separat, abans que la capacitadora ho revisés amb el gran grup.

Els socis van avaluar les condicions úniques de l'entorn i després van escollir les plataformes en conseqüència, tot tenint en compte els recursos disponibles. La proposta de projecte també es va modificar per ampliar els grups destinataris més enllà dels joves i els seus familiars. Per exemple, CTC Rijeka i EOS Romania van impartir un curs al ritme propi a Moodle, mentre que SDC va decidir realitzar seminaris web en viu. Alguns dels socis, com Ventspils Digital i Global Libraries, van treballar amb les escoles per incorporar seminaris web al pla d'estudis d'educació escolar per als i les estudiants, mentre que Colectic es va apropar a les persones educadores i capacitadores. Alguns socis, com Open Group, també van dur a terme la capacització en dues tandes per tal d'incloure més participants, la primera únicament amb seminaris web, la segona amb reunions fora de línia. Els socis van confirmar la consecució de tots els resultats de l'aprenentatge i van recopilar comentaris útils (que es detallen a continuació).

Per obtenir més informació sobre com van dur a terme les capacitacions els socis, consulteu el lloc web del projecte: <https://alldigitalweek.eu/get-facts/>

Desafiaments amb què es van trobar els socis a l'hora de realitzar les capacitacions

Reclutament de participants

- Dins els context de Covid-19, alguns socis van poder treballar directament amb les escoles i incloure les capacitacions com a part del pla d'estudis escolars.
- Alguns socis no van poder treballar directament amb les escoles, ja que es depenia de les decisions de les escoles i d'altres factors.
- Algunes persones interessades en les capacitacions no van poder iniciar el curs en un moment en què s'enfrontaven a canvis aclaparadors deguts a la pandèmia.

Involucrament de participants

- Va resultar difícil que les persones parlessin amb llibertat i compartissin les seves experiències i opinions.
- Els i les participants més joves mostraven timidesa (tant en l'ambient presencial com en el virtual)

Finalització del curs

- No tothom va assistir a totes les sessions i un nombre significatiu de participants no va completar el curs.
- Va ser un repte mantenir l'interès de les persones participants en el curs durant 10 hores de formació.
- Alguns socis van informar que era una mica més difícil del que sol ser habitual mantenir el nivell d'atenció i compromís actiu entre els i les participants. Els factors externs també van influir en aquesta caiguda dels nivells d'atenció. Les persones participants es van sentir aclaparades pel sobtat augment (excés d'oferta) de formació en línia quan les escoles van passar a l'educació a distància; les famílies també treballaven, estudiaven i es comunicaven en línia, compartint els mateixos espais i dispositius, cosa que va contribuir a tenir una situació no tan ideal a casa per dur a terme l'aprenentatge en línia.

Dificultats tècniques

- Alguns usuaris van tenir dificultats menors amb l'ús de la tecnologia, però els formadors i formadores van ajudar-los a resoldre'ls. Alguns socis també van notar que alguns participants van abandonar el curs a conseqüència de problemes de bretxa digital.

Desafiament d'idees preconcebudes

- Alguns socis van observar que, independentment del grup d'edat, les persones joves i les adultes sovint començaven amb algunes idees preconcebudes sobre les notícies falses, convençuts que podien reconèixer-les amb facilitat i tractar-les adequadament, cosa que en realitat va resultar ser tot un desafiament.

Suggeriments per facilitar les formacions, basats en les nostres experiències

Reclutament de participants

- Formalitzar acords amb escoles per incloure les capacitacions com a part del pla d'estudis.
- Emprar eines de marketing: newsletter, xarxes socials (pàgines pròpies i grups dedicats), educadores, biblioteques, organitzacions juvenils i xarxes existents.
- Promoure el boca-orella.

Augment de l'abast i la taxa de finalització (cas que les persones participants no s'hagin de trobar en temps real)

- La realització de **seminaris web** pot permetre que els formadors arribin a més persones i siguin menys dependents geogràficament.
- Tenir **sessions més curtes** (seminaris web) pot atraure les persones que disposen de menys temps.
- Sessions **regulars i de més freqüents** (per exemple, 3 cops per setmana en lloc d'un cop per setmana) per mantenir

l'interès.

- **Donar més temps** perquè les persones completin cursos en línia en LMS com ara Moodle.
- Lliurament de premis com ara una samarreta promocional als i les participants que completin el curs.

Millora del compromís durant i entre les sessions

- **Adaptar les sessions** per tal que siguin **més rellevants** per a la vida de les persones participants. Afegir-hi **elements visuals interessants** (imatges, vídeos, infografies, etc) i informació.
- Fer **preguntes durant la inscripció o tenir enquestes preliminars** per esbrinar més sobre els interessos i les expectatives de les persones participants, i emprar la informació per crear lliçons més atractives.
- Tenir una **varietat d'activitats preparades**, com qüestionaris, enquestes interactives i treballa en grup, perquè tothom pugui participar de diverses maneres.
- Utilitzar **diferents eines de comunicació per a diferents grups d'edat** si els i les formadores saben quins funcionen millor per a cada perfil de participant.
- Animar els i les participants lliurant **premis i reconeixements** a aquells que comparteixin més, comentin més, etc.
- Emprar una **combinació de mètodes d'ensenyament**, com ara la **instrucció directa** (conferències en PowerPoint, etc.) i l'**aprenentatge basat en tasques** per adaptar-se a diferents estils d'adquisició de coneixements.
- Els mètodes d'**aprenentatge basats en jocs i en experiències**

també resulten útils. Per exemple, demanar que els i les participants creïn una notícia falsa i una altra de real amb l'ajut d'eines en línia (generador de retalls de diaris fodey.com), cosa que els posaria en el paper de periodistes: crear un titular, indicar el nom del diari i informes breus per captar l'atenció dels «lectors». Dins el programa formatiu, se suggereix el joc *Get Bad News* (lamentablement no disponible en català), que també es pot emprar en e-learning.

- Incloure **treball en grup** per a un aprenentatge més basat en debats i exercicis de col·laboració. Per exemple, sales de reunions per a grups de discussió i documents de Google, eines en línia per poder registrar el treball en grup i després compartir-lo en pantalla. Els espais de col·laboració també poden emprar eines FLOSS (Free, Libre, Open Source Software) com Etherpad o wikis.
- Proporcionar el **temps adequat per al treball en grup** perquè els i les participants gaudeixin de la interacció, cosa que promou l'intercanvi d'idees.
- Tenir una persona dedicada a **monitoritzar els xats i comentaris en viu**.
- Realitzar **controls de participació** amb freqüència.
- Considerar la possibilitat de **no enregistrar** la discussió i el treball en grup que es realitza com a part dels seminaris web per tal d'animar les persones a parlar amb més llibertat.
- **Reservar temps per rebre comentaris regulars** de les persones participants i formadores, de manera que les sessions es puguin millorar durant el curs i també amb posterioritat.

Problemes tècnics

- Per tal d'evitar retards, confusió i reticència a participar, **orientar sobre com emprar les eines abans de la conferència / sessió** (instruccions abans de l'activitat, breu introducció tècnica a l'inici de l'activitat), fins i tot als conferenciants i ponents convidats.

Producció, claredat i lliurament de contingut

- Proporcionar agendes ben organitzades però concises per al contingut lliurat, per exemple, a la secció de navegació de Moodle o presentació de PowerPoint al començament de la conferència.
- Posar exemples quan sigui possible.
- Fer servir definicions, comentaris i oracions clares: simplificar la comunicació i adequar-la al nivell de les persones participants.
- Invertir el temps adequat en la creació d'eines de formació online més interessants.
- Incorporar materials ben dissenyats. Alguns socis van compartir els missatges de xarxes socials dissenyats per a la campanya, basats en els resultats esperats de l'aprenentatge, com a part d'una presentació de diapositives i també durant els seminaris web. Es tracta d'un ús eficient dels recursos. La presentació de diapositives també es va emprar com a recurs d'aprenentatge als cursos asíncrons, cosa molt útil per a la introducció dels conceptes bàsics.

Treball final

- Els socis van emprar 1 de 2 enfocaments: 1) una prova més estandarditzada per a l'avaluació individual, 2) un exercici més interactiu, com dividir el grup en dos o més subgrups i desafiar els i les participants a crear tres notícies: una de falsa, una altra de real i una tercera que podia ser falsa o real. Cada grup va presentar les seves notícies i les participants dels altres grups van votar si cadascuna de les notícies era real o falsa. Un dels nostres socis, Global Libraries, que va aconseguir que un pare i un fill participessin plegats, va emprar el segon enfocament, però el va adaptar per fer que cada membre de la família (nens i pares/mares) preparés una notícia falsa i una altra de real, i després les presentés a la resta de la classe. També van observar l'efecte positiu de la formació sobre la dinàmica familiar. Els treballs familiars finals van obtenir una alta qualificació per part de les participants, ja que requerien temps i col·laboració entre els nens i els seus pares i mares.
- Ambdós mètodes van donar a les persones participants i formadores l'oportunitat de revisar els conceptes apresos durant les capacitacions.
- Fer servir un qüestionari individual que s'actualitzarà constantment en cursos futurs, ajustat als fets propis del context concret i rellevant per a la formació. La prova és convenient i ofereix a les persones participants l'oportunitat de verificar la seva comprensió de la informació adquirida durant el curs.
- Atorgar a les persones participants un Certificat d'aprofitament a final de curs.

Eines emprades pels socis del projecte

Videoconferència	Adobe Connect, Zoom, Facebook Live, Google Meet
Eines de presentació	Powerpoint, LibreOffice Tools, Canva
Plataforma per albergar i recolzar l'acció formativa	Moodle, Microsoft Teams
Interacció durant i entre sessions	• Ús del fòrum com a recurs de comunicació que inclou eines que s'adaptin a les generacions més joves. • Xat moderat • Eina «alça la mà» a Zoom • Kahoot, que incorpora un enfocament d'aprenentatge més basat en jocs • Mentimeter • Linoit.com (post-it adhesius per a pòster col·laboratiu) • Formularis de Google, formularis de Microsoft
Recursos addicionals	Infografies, núvols de paraules, vídeos, joc Bad News, joc Facticious, còmics, Google Docs, Fodey.com (generador de retalls de diaris), joc Quizz Fakes, desenvolupat per la seva xarxa pròpia, llocs web de recerca d'imatges inverses, formularis de Microsoft, etc.

No existeix un mètode únic per a totes les sessions de formació. Depèn dels i les formadores adaptar un esquema de formació, selecció i presentació de continguts, així com les activitats concretes i la manera d'impartir-les. Cal tenir en compte les necessitats i preferències de les persones participants, i és útil recopilar els comentaris oportuns. Esperem sincerament que les nostres experiències puguin ajudar els interessats a oferir aquesta capacitat a més persones.

Recursos adicionales:

Distance learning solutions under UNESCO's COVID-19 Education Response
<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/solutions>

Una llista completa d'aplicacions, plataformes i recursos educatius que té per objectiu ajudar els pares, mares, docents, escoles i administradors escolars a facilitar l'aprenentatge dels i les estudiants, i oferir atenció i interacció social durant els períodes de tancament de l'escola. La majoria de solucions seleccionades són gratuïtes i moltes s'adapten a diversos idiomes. Es classifiquen segons les necessitats d'aprenentatge a distància, però la majoria ofereix funcionalitats en múltiples categories.

Open digital educational tools for interactive online teaching and learning:
<https://www.unicef.org/serbia/en/open-digital-educational-tools-interactive-online-teaching-and-learning>

Referències:

Bowman, L. (2010), Online Learning. Rowman & Littlefield Education.

Boettcher, J. & Conrad, R. (2016) The Online Teaching Survival Guide: Simple and Practical Pedagogical Tips. Jossey-Bass.

Rennie, F. & Smyth, K. (2020), Digital Learning: The Key Concepts. Routledge.

U.S. CDC (Centers for Diseases Control), Rivers, C. & Inglesby, T. (2020) Compiled by Katie Pearce for John Hopkins University Hub, 'What is social distancing and how can it slow the spread of Covid-19?' 13 March 2020. Disponible a:
<https://hub.jhu.edu/2020/03/13/what-is-social-distancing/> Accés 20.07.2020

UNESCO. (2020) Education: From disruption to recovery.
<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> Accés 15.07.2020

PROGRAMA FORMATIU

**GET
YOUR
FACTS
STRAIGHT**

Nota per a les persones usuàries d'aquest document:

El contingut tindrà en compte, tant com sigui possible, l'entorn dels i les participants, la seva edat i les tipologies de plataforma social que utilitzen. Aquesta informació procedirà de les enquestes que s'ha previst realitzar de forma prèvia a la formació, o gràcies a les aportacions de les persones formadores.

Les persones formadores poden decidir el millor moment per realitzar l'enquesta. Es pot fer durant el procés d'inscripció o com a activitat d'aula al principi de la primera sessió.

El contingut inclou 3 mòduls en total, i les persones formadores poden decidir la millor manera de distribuir els continguts en sessions separades. Per exemple, el Mòdul 1 i part del Mòdul 2 poden impartir-se en una única sessió amb un descans entremig i deixar la tasca final per a un altre dia.

La flexibilitat i l'adaptació d'aquesta programació, segons l'experiència i el bon criteri de les formadores i també dels comentaris de les persones participants, ajudaran a fer que l'experiència sigui memorable i efectiva.

Les formadores tenen a la seva disposició un kit d'eines i consells.

Presentació

Després de les 10 hores de formació (5 en grup d'iguals i 5 en grup mixt de joves i famílies), cada participant tindrà la capacitat de respondre les següents qüestions:

1. Què és desinformació? Quants tipus de desinformació existeixen?
2. Com detecto què és real i què és fals a Facebook o Twitter?
3. Quines eines pràctiques puc emprar per diferenciar la informació de la propaganda?
4. Com puc aprendre a estar més atent/a i posar en pràctica les habilitats relacionades amb el pensament crític?
5. Per què es publiquen continguts de desinformació a les web i a les xarxes socials? Qui se'n beneficia?
6. I... Com afecta això la meva vida?

Objectiu general de la formació:

L'objectiu és crear consciència sobre la desinformació a les xarxes socials i ensenyar quins passos són necessaris per respondre de manera responsable. Per tant, els i les participants adquiriran un

coneixement general i treballaran algunes habilitats bàsiques per gestionar millor la desinformació quan naveguin per les xarxes socials.

Resultats de l'aprenentatge esperats / competències:

1. Comprendre què és la desinformació.
2. Entendre com fan diners les xarxes socials i per què la desinformació hi és tan present.
3. Saber com reconèixer i reaccionar davant la desinformació.

Es posarà èmfasi en:

- 1) Proporcionar informació general per identificar i emmarcar el problema, per tal de permetre una comprensió millor i el reconeixement de la desinformació a les xarxes socials.

- 2) Crear consciència sobre per què la desinformació està present a les xarxes per confondre de manera intencionada les persones.
- 3) Preparar-se per prendre les mesures apropiades quan aparegui contingut de desinformació.

En relació a aquestes competències, les persones participants podran afirmar que:

- 1.0 Puc explicar la diferència entre informació i desinformació.
- 1.1 Puc identificar els diferents tipus de notícies enganyoses.
- 2.1 Entenc les conseqüències de creure's informació falsa, tant per a la societat com per a mi.
- 2.2 Entenc les raons per les quals es publica la desinformació amb intenció d'enganyar-me.
- 2.3 Sé que hi ha alguns interessos polítics o comercials que proven d'afectar el meu comportament en línia.
- 2.4 Tinc una idea general sobre com els algorismes afecten allò que veiem en línia.
- 3.1 Conec alguns exemples de fonts d'informació creïbles.
- 3.2 Sé com verificar la informació i conec els canvis al panorama dels mitjans.

- 3.3 Sé defensar-me de les amenaces i els riscos a les xarxes socials.
- 3.4 Sé què puc fer per ser un agent positiu i responsable a les xarxes socials.

Coneixements previs necessaris:

Cal que els i les participants tinguin algunes habilitats d'alfabetització mediàtica i que, com a mínim, hagin tingut experiència navegant i interactuant amb els mitjans.

Metodologia

Es tracta d'una formació de 10 hores que combinarà webinars i petites activitats en l'entorn de Moodle.

Mòdul 1: Què és desinformació

Mida de l'aula: 20 persones

Temps previst: 90 minuts

Observacions:

Si les 20 persones participants són sènior, suggerim dividir la classe en dos grups (per exemple, en dues aules separades)

Coneixements previs necessaris:

Cal que els i les participants tinguin algunes habilitats d'alfabetització mediàtica i que, com a mínim, hagin tingut experiència navegant i interactuant amb els mitjans.

Activitat prèvia a la classe / consulta

Els i les participants han de completar una enquesta per tal que puguem saber en quin nivell de coneixement sobre les notícies falses (*fake news*) es troben, i quines plataformes de xarxes socials utilitzen. Durant el procés d'inscripció, també cal que indiquin la seva edat, habilitats lingüístiques, interessos i d'altres habilitats.

També és important oferir a les persones participants assessorament sobre els objectius de la formació i les activitats principals, perquè coneguin millor l'oferta i comprenguin el compromís que adquireixen.

Finalment, també és important conèixer les expectatives de les persones participants, per contrastar-les amb els comentaris que es recopilin al final de la formació.

Resultats de l'aprenentatge:

- 1.0 Puc explicar la diferència entre informació i desinformació.
- 1.1 Puc identificar els diferents tipus de notícies enganyoses.

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
Introducció	5'-10'	Es presenten els objectius de la formació i els d'aquesta sessió.	Diapositives / document / un llistat Resulta ideal que les participants tinguin un quadern o llibreta per prendre notes.	
Definicions	10'	En primer lloc, es demana les persones participants que comparteixin les seves idees i definicions pròpies sobre els termes: informació en oposició amb desinformació. Es proporcionen les definicions d'informació i desinformació, fent èmfasi en la intencionalitat. Això ajudarà a entrar a la següent activitat. Cal procurar que les participants comparteixin les seves experiències.	Diapositives i vídeos https://youtu.be/7OHONO3ukts https://youtu.be/RoBaPsoHNAM Material per a la preparació de la formadora (valorar la possibilitat d'emprar-lo a la classe): https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/information-disorder	1.0 Puc explicar la diferència entre informació i desinformació
Exploració dels tipus d'informació enganyosa	30'	La formadora analitza, juntament amb les participants, els tipus de notícies enganyoses, tot emprant la infografia com a recurs. Es promouen les preguntes obertes tant com sigui possible.	Infografia: més enllà de les notícies falses (Beyond 'Fake News' 10 Types of Misleading News). Disponible en cat/cast (entre altres llengües) a: https://eavi.eu/?p=6474#tab-e71dfd903dd39dfe96e La formadora pot adaptar o simplificar el recurs si ho considera necessari.	1.1 Puc identificar els diferents tipus de notícies enganyoses
Síntesi i	30'	Treball per parelles. Les participants s'agrupen	Diapositives amb diferents	Avaluació.

consolidació d'allò après		per identificar la categoria corresponent a cada tipus de notícia presentada. La formadora fa les comprovacions dels resultats amb el grup-aula i explica per què certes notícies s'ubiquen en una categoria concreta, si cal. Les participants conversen obertament sobre les seves experiències.	mostres de notícies enganyoses agafades de xarxes socials o blogs. Alternativament, es poden distribuir les notícies en fullets per facilitar la comprensió i la visualització (en especial, en casos de participants amb visibilitat reduïda)	
Retroalimentació	5'-10'	Torn obert de paraula per a que totes les participants puguin presentar el seu punt de vista sobre la sessió.	Post-it o paper per anotar, si es considera necessari.	

Mòdul 2: Comprendre com fan diners les xarxes socials i per què la desinformació i la propaganda hi són tan presents

Mida de l'aula: 20 persones

Temps previst: 3,5 o 5 hores (si es fa en grup mixt)

Coneixements previs necessaris:

Cal que els i les participants tinguin algunes habilitats d'alfabetització mediàtica i que, com a mínim, hagin tingut experiència navegant i interactuant amb els mitjans.

Resultats de l'aprenentatge:

- 2.1 Entenc les conseqüències de creure's informació falsa, tant per a la societat com per a mi.
- 2.2 Entenc les raons per les quals es publica la desinformació amb intenció d'enganyar-me.
- 2.3 Sé que hi ha alguns interessos polítics o comercials que proven d'afectar el meu comportament en línia.
- 2.4 Tinc una idea general sobre com els algorismes afecten allò que veiem en línia.

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
Introducció	10'	Es repassa el contingut del mòdul anterior i es presenten els objectius de la sessió.	Diapositives amb exemples COVID-19	
Videoprojecció i discussió	40'	Projectar un vídeo per mostrar de manera més lleugera les conseqüències de creure informació falsa. En el cas mostrat al vídeo, un restaurant fals va arribar a fer-se famós i a convertir-se en	Ordinador, projector i altaveus. - Brexit: Cambridge Analytica	2.1 Entenc les conseqüències de creure's

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
		el número 1 de la seva categoria. Es demana a les participants que descriguin què pensen i senten en aquest moment. Què passa quan la gent es creu informació falsa? Extrapolarem a una escala major, en altres contextos més enllà del restaurant, en la següent activitat.	- <i>How to become a TripAdvisor's #1 Fake Restaurant</i> (disponible a: https://www.youtube.com/watch?v=bqPARIKHbN8) Observacions: el vídeo tracta el cas d'un periodista que decideix fer que casa seva (The Shed) sigui el restaurant número 1 de Londres, i se'n surt amb èxit. Crea un web fals, comptes falsos a les xarxes socials, un menú fals, etc. Alternatives: vídeo sobre les estratègies de la desinformació. Material complementari: vídeo sobre què pot haver darrere les notícies falses.	informació falsa, tant per a la societat com per a mi Qüestió relacionada: Per què les persones es creuen la informació enganyosa?
Debat (prolongació de l'activitat anterior)	30'	La formadora amplia la discussió amb altres exemples/documentos d'informació enganyosa. Es demana les participants que discuteixin, en parelles o en grups petits, algunes	Ordinador, projector i altaveus per compartir exemples actuals molt coneguts, com per exemple:	2.1 Entenc les conseqüències de creure's informació

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
		conseqüències • Quines són algunes conseqüències de creure's aquestes «notícies falses»? • Com i per què algunes persones publiquen notícies falses. La formadora demanarà les participants que descriguin com se senten i què en pensen. La formadora pot incentivar el debat basant-se en escenaris imaginaris o en exemples de la vida real, tot emprant diversos exemples locals. La formadora traçarà el vincle entre la desinformació i les emocions, de manera que sempre que la primera s'associa a les segones es propaga ràpid.	- Pizzagate, una mostra d'informació enganyosa amb intencionalitat política que va tenir conseqüències molt greus. https://elpais.com/internacional/2017/06/23/estados_unidos/1498169899_197758.html https://www.lasexta.com/noticias/internacional/mentira-pizzeria_201612065846d8430cf245500ad69e12.html - Desinformació, discurs d'odi, genocidi https://www.nytimes.com/2018/10/15/technology/myanmar-facebook-genocide.html - Interessos comercials amb contingut enganyós (el cas d'Elon Musk que marxa de Tesla) La formadora escollirà exemples adequats al context local: https://www.okchicas.com/curiosidades/esto-sucedio-mujeres-imitan-modelos-victorias-secret/ https://www.extra.com.pe/zona-oscura/el-coronavirus-seria-de-	falsa, tant per a la societat com per a mi 2.2 Entenc les raons per les quals es publica la desinformació amb intenció d'enganyar-me

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
			origen-extraterrestre/ https:// www.elmundotoday.com/ 2020/04/la-oms-admite-que-no-sabia-que-el-confinamiento-podia-afectar-a-la-economia-y-ahora-aconseja-salir-a-la-calle-a-gastar-y-a-consumir/ https://okdiario.com/espana/iglesias-amenaza-escraches-casas-ayuso-abascal-venganza-casoplon-5629462 https://www.libertaddigital.com/opinion/federico-jimenez-losantos/gobierno-necesita-pequeno-23-f-90958/ https://okdiario.com/investigacion/policia-descubre-que-dictadura-irani-dado-2-millones-euros-iglesias-entorno-desde-2013-52289	
Pausa	10'			
Debat interactiu	40'	Es plantegen dues alternatives entre les quals es pot escollir: 1) la formadora planteja el joc Get bad news i els seus objectius durant 5 minuts i després anima les participants a jugar-hi durant 20 minuts (el grup rebrà el recolzament de la formadora),	Recursos per a l'alternativa 1. - Joc "Get bad news" ("Rep males notícies") Accessible a través dels telèfons mòbils i disponible en diversos	2.1 Entenc les conseqüències de creure's informació falsa, tant per a la societat

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
		seguits d'un debat de 20 minuts més. Un cop les participants hagin acabat de jugar al joc, les formadores hauran de revisar els diferents aspectes que s'il·lustren al full d'informació del joc. O 2), la formadora presenta el joc Quizz Fakes https://view.genial.ly/5e238e1c134c1a7009e4164a/ga-me-breakout-quiz-fakes i després de jugar-hi una estona, reuneix les participants i les convida a comentar-lo. Una altra opció és que la formadora faci la seva pròpia selecció de notícies en català i les presenti a través d'un recurs digital (presentació o eina tipus qüestionari de Moodle o Kahoot) En acabat, organitza un treball grupal que consisteix a fer que cada grup esculli les dues notícies que li semblin més rellevants i participi en un debat (25'). Durant el debat, el grup ha de discutir i decidir quines estan dissenyades per afectar el comportament de les persones en línia per raons polítiques o econòmiques. Finalment, es realitza una posada en comú on els grups explicaran les seves eleccions i també descriuran les emocions que han experimentat: commoció, por, canvi de creences polítiques, etc. ---	idiomes (no en català ni en castellà) https://getbadnews.com/#intro https://getbadnews.com/wp-content/uploads/2019/03/Bad-News-Game-info-sheet-for-educators-English.pdf Recursos per a l'alternativa 2. - Lloc web amb exemples de desinformació: http://factitious.augamestudio.com/ - Selecció personalitzada a càrrec de la formadora i muntatge en una eina digital.	com per a mi 2.2 Entenc les raons per les quals es publica la desinformació amb intenció d'enganyar-me

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
		En qualsevol de les dues alternatives, durant el desenvolupament del debat, es plantejaran les raons per les quals algunes persones publiquen notícies falses i com ho fan. La formadora demanarà a les participants que comparteixin els seus pensaments i també si en alguna ocasió s'han trobat en alguna situació similar en el seu entorn. S'explica que les publicacions es tornen virals perquè s'alimenten de les emocions de les persones.		
El rastre dels diners	30'	La formadora presenta un exemple sobre contingut enganyós (contingut patrocinat) i planteja una dinàmica de treball en grup per tal de descobrir la font del finançament de la publicació i deduir-ne el veritable propòsit. Després, els grups comparteixen les seves troballes i aporten altres exemples, i en coneixen (per exemple, de celebritats o persones famoses que promocionen productes de forma subliminal). D'aquesta manera, s'incentiva el pensament crític: què guanya la persona que publica el contingut? Com ho fa?	Ordinador, projector i altaveus. Contingut local escollit per la formadora: <i>Influencers</i> a Instagram o YouTube que facin publicitat encoberta de productes. Polèmiques de Facebook: https://www.xataka.com/privacidad/facebook-compartio-consentimiento-sus-usuarios-casi-siete-millones-fotos-publicar-aplicaciones-terceros Dades que explota Facebook:	2.3 Sé que hi ha alguns interessos polítics o comercials que proven d'afectar el meu comportament en línia.

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
			https://www.washingtonpost.com/news/the-intersect/wp/2016/08/19/98-personal-data-points-that-facebook-uses-to-Colectivo-diana-ads-to-you/	
Què és un algoritme?	30'	La formadora explica en llenguatge clar i senzill a les participants què és un algoritme i cita analogies presents a la vida quotidiana i exemples de com afecten el contingut que podem trobar en línia.	Ordinador, projector i altaveus. Vídeos i diapositives. https://www.reddeperiodistas.com/facebook-desvela-como-mato-el-periodismo-de-algoritmo/ Algoritme de Facebook al detall: https://www.brandwatch.com/es/blog/algoritmo-facebook Com guanya diners Twitter: https://www.xataka.com/empresas-y-economia/asi-como-gana-dinero-twitter-preguntarte-cuando-tu-cumpleanos-mejor-ejemplo-su-estrategia Comentari: aquesta part de la sessió es pot fer amb un grup mixt de joves i famílies.	2.4 Tinc una idea general sobre com els algoritmes afecten allò que veiem en línia

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
			Recursos complementaris perquè la formadora es prepari o prepari la lliçó dels algoritmes: • https://www.youtube.com/watch?v=e_WfC8HwVB8&t=38s vídeo de 4 minuts elaborat per la University of Washington sobre algoritmes • https://www.youtube.com/user/Simplilearn Vídeos sobre tecnologia. • https://www.youtube.com/channel/UCX6b17PVsYBQ0ip5gyeme-Q Curs intensiu de navegació en informació digital • https://sproutsocial.com/insights/social-media-algorithms/ • https://www.khanacademy.org/computing/computer-science/algorithms/intro-to-algorithms/v/what-are-algorithms • https://www.tynker.com/blog/articles/ideas-and-tips/how-to-explain-algorithms-to-kids/ • https://kids.kiddle.co/Algorithm	
		Després de parlar dels algoritmes, s'analitzen els bots socials, els filtres bombolla i les càmeres d'eco. Finalment, es presenta un qüestionari a mode de repassada de coneixements.	• Informació general sobre els bots socials. https://www.ionos.es/digitalguide/online-marketing/redes-sociales/social-bots/ • Interferència en l'opinió social de les xarxes socials i importància dels bots. https://elpais.com/tecnologia/2017/10/19/actualidad/1508426945_013246.html • Fil de Twitter analitzant un cas concret: https://twitter.com/congosto/status/105769423420183756	

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
			8 • Repassada del Mòdul 2.2 Qüestionari per repassar la formació de divendres 12 de juny sobre algoritmes, xarxes socials, bots i filtres bombolla.	
Retroalimentació	5'-10'	Torn obert de paraula perquè tothom pugui presentar el seu punt de vista sobre la sessió.	Post-it o paper per anotar, si es considera necessari.	Retroalimentació

Mòdul 3: Comprendre com reconèixer i reaccionar davant la desinformació

Mida de l'aula: 20 persones a cada classe, grup **mixt** (joves i famílies)

Temps previst: 3,5 hores

Coneixements previs necessaris:

Cal que els i les participants tinguin algunes habilitats d'alfabetització mediàtica i que, com a mínim, hagin tingut experiència navegant i interactuant amb els mitjans.

Resultats de l'aprenentatge:

- 3.1 Conec alguns exemples de fonts d'informació creïbles.
- 3.2 Sé com verificar la informació i conec els canvis al panorama dels mitjans.
- 3.3 Sé defensar-me de les amenaces i els riscos a les xarxes socials.
- 3.4 Sé què puc fer per ser un agent positiu i responsable a les xarxes socials.

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
Introducció	10'	Es repassa el contingut dels dos mòduls anteriors i es presenten els objectius de la sessió.	Diapositives / document / un llistat	
Classe compartida sobre fonts d'informació creïbles	25'	Les participants comparteixen informació sobre els recursos que utilitzen habitualment per rebre informació i notícies. La formadora empra la pissarra o el recurs digital per recopilar la informació.	Ordinador i projector o pissarra per recollir les aportacions. Es pot emprar Mura.ly, Linoit o eina similar. Les participants poden	3.1 Conec alguns exemples de fonts d'informació creïbles

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
		La formadora comparteix recursos (llocs web, fonts) d'informació útils i confiables, parant atenció als grups d'edat i procurant que tant els uns com els altres coneguin uns i altres recursos. És interessant tenir un llistat de recursos a mà, de manera que després de realitzar l'exercici «Verificar informació», les participants puguin revisar la llista de nou i comprendre què constitueix una font confiable.	disposar d'una plantilla per anar anotant també els recursos. http://linoit.com/users/nuriaishii/canvases/Fonts%20d%27informaci%C3%B3%20cre%C3%AFbles	
Canvis en el panorama dels mitjans digitals	20'	Aquest exercici pretén mostrar al grup mixt com ha canviat el panorama dels mitjans (dels formularis en paper a les plataformes digitals, per exemple). La formadora posarà èmfasi en el fet que la desinformació no és res nou, sinó quelcom que es potencia amb l'existència de les noves tecnologies.	Ordinador i projector. Exemples de formularis digitals impresos. <i>La larga historia de las noticias falsas</i> <i>Comunicación: Propaganda y 'fake news': con nosotros mucho antes de la tecnología</i> Article sobre desinformació abans de l'era digital: http://ves.cat/euR6	3.2 Conec els canvis al panorama dels mitjans
Com verificar la informació	60'	En aquesta lliçó es treballa com detectar notícies falses. La formadora empra la infografia How To Spot Fake News per fer preguntes i plantejar enunciats basats en cadascun dels 8 criteris. Fa servir exemples i busca les aportacions de les	Infografia How To Spot Fake News d' IFLA (disponible en 41 llengües diferents a https://www.ifla.org/publications/node/11174)	3.2 Sé com verificar la informació

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
		persones participants. Una segona activitat és la pràctica d'una recerca inversa d'imatges. La formadora comparteix referències sobre organitzacions que ajuden a verificar la informació. Identificar informació/desinformació: Finalment, en grups mixts, les participants hauran d'identificar, d'entre un conjunt de recursos, quins són informació/desinformació i, en acabat, explicar-ho a la resta de l'aula.	Recurs per a la recerca inversa d'imatges: https://www.google.es/imghp?hl=es Recursos locals per verificar la informació. Kahoot.it per presentar un qüestionari. Fulletts o diapositives o recurs digital (Sli.do) amb una barreja de notícies i publicacions de xarxes socials, etc. de tots dos tipus: informació i desinformació.	
Pausa	15'			
Identificació d'amenaques	30'	En aquesta activitat es treballarà sobre: quines són algunes de les amenaces i riscos a les xarxes socials? (Escala nacional vs escala individual) Començant per una pluja d'idees (en grup o amb el grup classe) completada amb la informació que proporcionarà la formadora, es comparteix la informació bàsica al respecte. La formadora presenta també recursos per a la	Diapositives / document / un llistat amb les principals amenaces i riscos detectats. • L'autoverificador de Mèdia.cat • Manual per identificar notícies falses de la BBC https://www.bbc.com/mundo/noticias-45561204	3.3 Sé defensar-me de les amenaces i els riscos a les xarxes socials

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
		identificació de les notícies i informacions falses.	Recull de recursos de verificació essencials per a periodistes de First Draft es.firstdraftnews.org	
Com defensar-nos de les amenaces	30'	La formadora presenta els punts més destacats del Pla Europeu i el Codi de bones pràctiques en Desinformació, especialment aquells relacionats amb els ingressos publicitaris, la desinformació i l'empoderament de la ciutadania. Les participants elaboren un pòster o mapa visual de forma conjunta sota el tema "Pautes i consells: defensar i avançar" (en relació als resultats esperats de l'aprenentatge 3.3 i 3.4)	Diapositives o presentació amb elements destacables de l'EU Action Plan (informe de progrés disponible en aquest enllaç) and Code of Practice on Disinformation (versió en castellà) S'han d'elaborar amb un llenguatge planer i clar. Cartolines, post-it i altres recursos per a l'elaboració del mapa o pòster. Alternativament, l'activitat es pot fer amb recursos digitals.	3.3 Sé defensar-me de les amenaces i els riscos a les xarxes socials 3.4 Sé què puc fer per ser un agent positiu i responsable a les xarxes socials
Sensibilització (síntesis final)	30'	L'objectiu d'aquesta activitat és realitzar una síntesi i esquematitzar els conceptes clau del curs: - L'empoderament com a alternativa al rebuig de la informació i les notícies o l'abandonament dels mitjans. - També entendre que les <i>fake news</i> s'han convertit en una palanca emocional, arma enverinada, que soscava i desacredita el periodisme. - Plantejar com emprar les habilitats apreses en aquest taller per beneficiar la	Diapositives / document / un llistat	3.4 Sé què puc fer per ser un agent positiu i responsable a les xarxes socials

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
		vida diària i prendre decisions informades.		

Recursos complementaris perquè la persona formadora es prepari en relació a aquest tema:

- Online Safety
<https://www.webwise.ie/safer-internet-day/safer-internet-day-presentation/>
- Threats and Risks of Online Disinformation
<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/tackling-online-disinformation>
- Threats in Social Media
<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/sg/Documents/risk/sea-risk-cyber-101-part9.pdf>
- Study on media literacy and online empowerment issues raised by algorithm-driven media services:
<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/study-media-literacy-and-online-empowerment-issues-raised-algorithm-driven-media-services-smart>
- Action plan against disinformation report on progress :
https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/fact-sheet_disinfo_elex_140619_final.pdf

- El futur de la desinformació:
https://www.lasexta.com/noticias/ciencia-tecnologia/el-futuro-de-las-fake-news-es-mas-aterrador-de-lo-que-pensamos-asi-funcionan-las-deep-fakes-video_201901315c53140a0cf2aa7447d27b45.html

Altres recursos perquè els i les estudiants reflexionin de manera autònoma:

- Posverdad: La desinformación y el coste de las Fake News (HBO): <https://es.hboespana.com/movies/posverdad-la-desinformacion-y-el-coste-de-las-fake-news/3b1f95c-01265aeb05c>
- Documental Catfish (Filmin)
<https://www.filmin.es/pelicula/catfish>
- Catfish (MTV) <http://www.mtv.com/shows/catfish-the-tv-show>
- Visualitza el Concurs Fake News <https://www.youtube.com/watch?v=3caQ-hmdSCE>

Treball final de curs / avaluació

Mida de l'aula: 20 persones a cada classe, grup **mixt** (joves i famílies)

Temps previst: 1,5 hores

Activitat	Temps	Descripció	Suggeriments de recursos i materials	Result. aprenentatge
Alternativa 1: joc d'estil familiar Alternativa 2: Kahoot / Learningapps.org Quiz	60'	En aquesta activitat final, es treballen els punts més rellevants de la formació amb joves i familiars alhora. Alternativa 1: joc d'estil familiar La formadora organitza un «Game Show», una competició eliminatòria entre famílies (per exemple, el joc de la piràmide) que convoca a les famílies a preparar notícies falses i certes, i a desafiar les altres famílies perquè les identifiquin. Alternativa 2: la formadora prepara un qüestionari amb Kahoot o LearningApps.org i les famílies participen en grup, amb l'objectiu d'obtenir la millor puntuació possible.	En funció de l'alternativa escollida, ordinador i projector, i tauletes digitals o telèfons. I també, elements per a la construcció de les notícies falses i/o qüestionari dissenyat en Kahoot o LearningApps.	
Comentaris i cloenda	30'	La formadora dinamitzarà un debat a mode de cloenda.	Qüestionaris d'avaluació.	

Apèndix A

Preguntes per al qüestionari final

Preguntes preparades per ALL DIGITAL

Objectiu de l'aprenentatge	Preguntes
1.0 Puc explicar la diferència entre informació i desinformació	La desinformació és: Informació falsa creada i compartida deliberadament per causar dany. - Informació falsa que no pretén causar dany. - Un error honest. - Informació que no és interessant.
1.1 Puc identificar els diferents tipus de notícies enganyoses	- Com classificaries la informació que es mostra a la imatge? - Contingut patrocinat - Clickbait - Pseudociència Sàtira i engany Font: https://www.bbc.com/news/blogs-trending-40801967

1.1 Puc identificar els diferents tipus de notícies enganyoses	2. Com classificaries la informació que es mostra a la imatge? a. Propaganda b. Ganxo c. Contingut patrocinat d. Error Man Tries to Hug a Wild Lion, You Won't Believe What Happens Next! EARTH PORN — 1620 COMMENTS
1.1 Puc identificar els diferents tipus de notícies enganyoses	3. Quin dels tipus següents d'informació enganyosa està principalment motivat pels diners? a. Sàtira i engany b. Error c. Contingut patrocinat d. Teoria de la conspiració

Preguntes preparades per EAVI

2.1

Entenc les conseqüències de creure's informació falsa, tant per a la societat com per a mi

1. La imatge és verdadera o falsa?

- a) verdadera
- b) falsa

Observacions: la imatge és falsa, i resulta interessant veure com reaccionen les persones participants

Quines conseqüències podria tenir creure que aquesta imatge —que és falsa— és certa?

- a) Pànic i por.
- b) Escriure a la font sol·licitant verificació.
- c) Confiar més en les xarxes socials.
- d) No tornar a publicar / compartir la imatge.

Source: The City Times www.thecitynews123.com

2.1 Entenc les conseqüències de creure's informació falsa, tant per a la societat com per a mi	2. Què passaria, a nivell social, si tothom cregués que la imatge és real? a) Les empreses que confien en Facebook començarien a buscar alternatives. b) Els preus de les accions de Facebook baixarien. c) Es registraria un gran augment de serveis similars que intenten aconseguir nous usuaris. d) Totes les anteriors.
2.1 Entenc les conseqüències de creure's informació falsa, tant per a la societat com per a mi	El Brexit ha tingut lloc, i aquest anunci (vegeu imatge) era una mentida. Tanmateix, molta gent el va compartir i va pensar que era cert. Quines són les conseqüències socials de creure's i compartir informació falsa com aquesta? a) Els processos polítics es veuen greument afectats. b) Augmenta la tensió entre la societat.. c) Minva la confiança en els polítics i les institucions. d) Totes les anteriors.

Preguntes preparades per Fundatia EOS

2.2 Entenc les raons per les quals es publica la desinformació amb intenció d'enganyar-me	1. Quina és la raó per la qual la desinformació enganya la gent? (pregunta d'opció múltiple) a) La desinformació es va inventar com a tàctica d'espionatge per derrotar l'enemic. b) La desinformació s'empra en temps de pau per raons comercials contra la competència. c) La desinformació es refereix a la distorsió de la informació real. d) Derrotar qualsevol tipus de desinformació vol temps. Totes les respostes són correctes
2.2 Entenc les raons per les quals es publica la desinformació amb intenció d'enganyar-me	2. Des del punt de vista d'un adolescent, «em protegeixo de la desinformació fent això»: (pregunta d'opció múltiple, selecciona totes les respostes que resultin adequades) a) Tan me fa la desinformació. És un problema d'adults sobre política. b) Verifico la informació, fins i tot la dels meus <i>influencers</i>, ídols i famosos preferits. c) Estic bé! Faig burla de la desinformació amb els meus amics.

	d) Confio en els meus companys i els segueixo. e) Soc una persona escèptica. Ni tan sols confio en les declaracions de la Greta sobre el canvi climàtic. f) Sol·licito a la meva escola que faci classes d'alfabetització mediàtica.

Preguntes preparades per Ventspils Digital Centre

2.3 Sé que hi ha alguns interessos polítics o comercials que proven d'afectar el meu comportament en línia	1. Una de les funcions dels mitjans dins la societat és la funció ideològica. Això implica que: a. El públic rep un reflex complet de les idees de tots els grups representats. b. Els mitjans de comunicació només s'empren per difondre mentides deliberadament. c. Les idees es poden construir i difondre a través dels mitjans.
2.3 Sé que hi ha alguns interessos polítics o comercials que proven d'afectar el meu comportament en línia	2. Les "bombolles virtuals" són: a. Comunitats d'Internet, poblades per usuaris de xarxes socials d'idees afins, on les persones no s'enfronten a punts de vista oposats. b. Comunitats d'Internet, poblades per usuaris de xarxes socials d'idees afins, on les persones obtenen la informació que desitgen sense perdre temps escollint la informació per elles mateixes. c. Comunitats d'Internet que naveguen per Internet amb propòsits cognitius. d. Les bombolles virtuals només s'apliquen a comunitats professionals i creen una comprensió més profunda de l'esfera professional..
2.3 Sé que hi ha alguns interessos polítics o comercials que proven d'afectar el meu comportament en línia	Participa en el joc, recull X lllaminadures i guanya una bicicleta! a. No és una promoció de producte. b. És una promoció de producte. c. És un joc dissenyat per complaure els nens.

Preguntes preparades per Colectic

2.4 Tinc una idea general sobre com els algoritmes afecten allò que veiem en línia	Per a què es pot emprar un algoritme en el context de la informació? (marca totes les frases correctes) a. Oferir una millor experiència mentre es navega per Internet. b. Manipular maliciosament les persones, fent que es creguin informació falsa. c. Aconseguir que les persones comprin determinats productes. d. Per a que les figures públiques tinguin més popularitat.
2.4 Tinc una idea general sobre com els algoritmes afecten allò que veiem en línia	Els algoritmes estan presents a (marca totes les frases correctes): a. Xarxes socials b. Repositoris de contingut com YouTube c. Pàgines electròniques de la premsa nacional (com a el Pais.es, ElPeriodico.com, Eldiario.es) d. Els llibres de text dels estudiants.
2.4 Tinc una idea general sobre com els algoritmes afecten allò que veiem en línia	Marca totes les afirmacions falses. Els algoritmes ... a. estan dissenyats de forma personalitzada, per a cada individu. b. no afecten el contingut que veiem a les xarxes socials com ara Facebook o Twitter. c. sempre funcionen sota supervisió humana. d. no són neutrals: es veuen afectats per interessos econòmics o polítics i no ens protegeixen dels problemes. e. són una seqüència d'instruccions que poden ser discriminatòries i poden reduir la nostra visió de la realitat. f. poden afectar la decisió de sol·licitar una hipoteca o una assegurança mèdica. g. actuen tenint en compte cada cerca, "m'agrada" o clic que fem quan usem eines digitals.

Preguntes preparades per Open Group

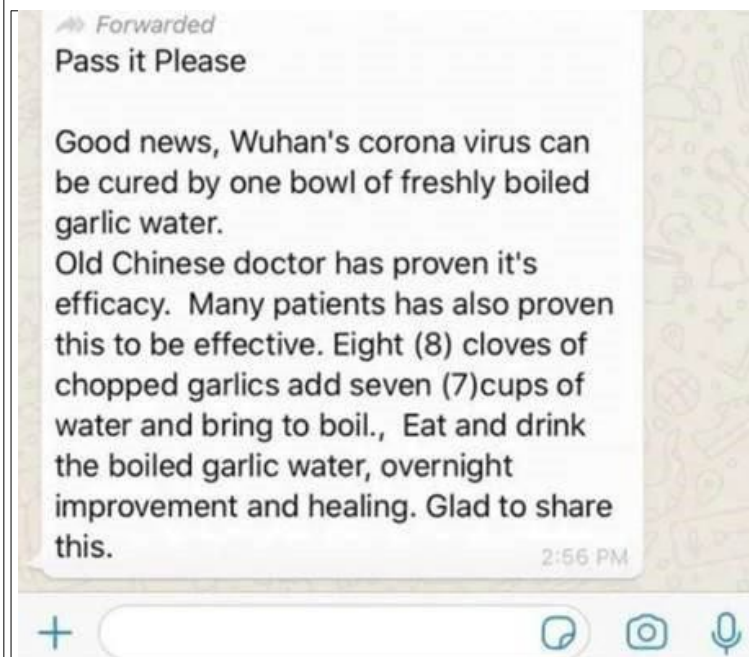
3.1
Conec alguns exemples de fonts d'informació creïbles

1. Posa alguns exemples de fonts d'informació creïbles.

.....

3.1
Conec alguns exemples de fonts d'informació creïbles

2. Quines d'aquestes dues notícies prové d'una font confiable?

a)

b)

3.1
Conec alguns exemples de fonts d'informació creïbles

2. Quina d'aquestes fonts és confiable? (pregunta de resposta múltiple)

- a. **Euronews**
- b. Forocoques
- c. **National Geographic**
- d. Missatge en cadena de whatsapp

Preguntes preparades per Stiftung Digitale Chancen

3.2 Sé com verificar la informació i conec els canvis al panorama dels mitjans	1. Què pots fer per verificar si una informació és veritable o falsa? (marca les respostes correctes) a. Una cerca d'imatges inversa. b. Consultar la data de publicació. c. Preguntar a l'àvia. d. Comprovar el text a la recerca de signes de puntuació excessius, abús de majúscules o errors tipogràfics. e. No em cal verificar-ho, tot a Internet és cert. f. Comprovar si el text empra un to molt emocional.
3.2 Sé com verificar la informació i conec els canvis al panorama dels mitjans	2. Esmenta un recurs / lloc web de verificació de dades on puguis verificar si una notícia és falsa o no:
3.2 Sé com verificar la informació i conec els canvis al panorama dels mitjans	3. Quina frase és certa? (marca totes les afirmacions correctes) a. Les notícies falses són un fenomen nou, una invenció d'Internet. b. Les notícies falses ja existien abans d'Internet i eren molt més perilloses abans que ara. c. Les notícies falses ja existien abans d'Internet, però s'han tornat més rellevants, ja que tothom pot crear-les i difondre-les ràpidament per Internet.

Preguntes preparades per CTC Rijeka

3.3 Sé defensar-me de les amenaces i els riscos a les xarxes socials	He de reenviar la meva foto quan algú me la demana en una xarxa social? a) Per descomptat, ens vam conèixer en línia i m'agrada aquesta persona. b) Per descomptat, aquesta persona em va dir que no m'amoïnés. c) No. Mai no és segur enviar una fot a algú que només conec en línia. d) No. Potser aquesta persona em coneix de l'escola o la feina.
3.3 Sé defensar-me de les amenaces i els riscos a les xarxes socials	A la configuració de privacitat de les xarxes socials podem: a) Editar la llista d'amics. b) Canviar la configuració sobre qui pot veure les nostres publicacions i informació. c) Canviar l'aspecte de la xarxa social. d) Editar l'aspecte de la finestra del xat.
3.3 Sé defensar-me de les amenaces i els riscos a les xarxes socials	Quan, en una xarxa social, ens trobem amb una discussió forta o una publicació descortès sobre alguna cosa que ens preocupa realment, què hem de fer? a) Llegir la discussió, consultar les fonts digitals per comprovar els fets que s'hi afirmen i, si realment ens preocupa, comentar de manera tranquil·la els fets investigats. b) Posicionar-nos immediatament i contribuir a la discussió. c) Ignorar-la. d) Llegir la discussió, però no comentar el tema en absolut.

Preguntes preparades per Global Libraries - Bulgaria Foundation

3.4 Sé què puc fer per ser un agent positiu i responsable a les xarxes socials	Fes una llista de 2 o 3 eines que pots emprar per verificar informació en línia:
3.4 Sé què puc fer per ser un agent positiu i responsable a les xarxes socials	És important tenir en compte les coses que compartim, publiquem i tuitem a les xarxes socials? Raona la teva resposta.
3.4 Sé què puc fer per ser un agent positiu i responsable a les xarxes socials	Què faries per millorar la teva responsabilitat digital a les xarxes socials? (admet diverses respostes) a. No és responsabilitat meva informar quan soc testimoni de conductes d'odi digital o mediàtic. b. No tractar fora de les xarxes socials el tema dels comportaments digitals inapropiats. c. Pensar-m'ho dues vegades abans de publicar i compartir. d. Tenir una actitud constructiva en els meus comentaris. Altres

Apèndix B

Llistat general de recursos (en diferents llengües)

Una selecció dels recursos aportats per socis del projecte

Els recursos es basen en aquestes categories diferents:

1. Material que es pot emprar **durant les sessions de formació de la següent manera:**

1.1. Estudis de cas. Casos recents / actuals de desinformació (imatges, notícies, històries) que s'utilitzaran a les sessions.

1.2. Jocs (els i les participants poden divertir-se mentre juguen i reflexionen sobre el tema)

1.3. Altres

2. Altres materials didàctics per emprar **entre sessions**. Material que es pot emprar per familiaritzar-se amb el tema, o com a informació de fons, per utilitzar-se entre sessions o al principi o al final del curs. Poden ser articles, vídeos, podcasts...

3. Material d'informació general **per informar-nos / inspirar-nos.** Cursos, llibres, discursos, etc. Material per mantenir-nos actualitzats / informats sobre el perfeccionament de metodologies i eines que es poden emprar.

Títol	Organització	Categoria	Descripció	Enllaç	Col·lectiu diana	Idioma
Kā atpazīt viltus ziņu	LV portāls	1,3	How to Recognize a Fake Message	https://lvportals.lv/skaidrojumi/290703-ka-atpazit-viltus-zinu-2017	General	Latvian
Domā, pirms dalies! Atpazīt viltus ziņas ir pa spēkam katram	E-klase	3	Think before you part! Recognizing false messages is powerful for everyone	https://www.e-klase.lv/aktualitates/zinas/doma-pirms-dalies-atpazit-viltus-zinas-ir-pa-spekam-katram?id=16458	Teacher, parents	Latvian
Mediju pratība - kā jauniešiem atšķirt īsto informāciju no viltus ziņām	pietiek.com	4	how to tell young people the right information from fake news	https://www.pietiek.com/raksti/viltus_zinas	General	Latvian
KĀ LASOT NETIKT APMĀNĪTAM – 10 PADOMI	Gothe institut	1,3,4	HOW TO NOT READ - 10 TIPS	https://www.goethe.de/ins/lv/lv/kul/sup/kla.html	General	Latvian
Dezinformācija	lsm.lv	1,2,3,4	Disinformation	https://www.lsm.lv/temas/dezinformacija/	General	Latvian

Stiftung Digital Chancen

Títol	Organització	Categoria	Descripció	Enllaç	Col·lectiu diana	Idioma
BITTE WAS?! Kontern gegen Fake und Hass PLEASE WHAT?! Countering fake and hate	Landesmedienzentrum Baden-Württemberg Regional Media Centre Baden-Wuerttemberg	1	This is a campaign against hate and fake news online. A creativity award, workshops and social media content is provided. The campaign offers also hands-on learning material for teachers: introduction modules (communication online, online hate and what you can do against it, democratic education), modules (fake new, AI and algorithms, YouTube).	https://bitte-was.de/fuer-lehrkraefte/lehrmaterial-und-downloads/informationskompetenz	Teachers/ Students	German
Fakt oder Fake: Wie man Falschmeldungen im Internet entlarven kann Fact or Fake: How to Expose False Reports on the Internet	klicksafe.de	1, 2 & 3	The website klicksafe.de informs about fake news, hoaxes and social bots with short texts and many links. It provides a good overview of the topic and gives advice on how to spot fake news. Klicksafe also provides a media pedagogical brochure with informational texts, instructions for lessons and practical worksheets. Furthermore, they have developed a quiz about fake news where you can test your newly gained knowledge about the topic!	Website: https://www.klicksafe.de/themen/problematische-inhalte/fake-news/ Brochure: https://www.klicksafe.de/service/schule-und-unterricht/klicksafe-to-go/ Quiz: https://www.klicksafe.de/typo3conf/ext/quiz_maker/Resources/Public/game/?path=https://www.klicksafe.de/%3FeID%3Dquiz.Json%26uid%3D6%E2%80%8B	Teachers/ Students	German
MIMIKAMA - Zuerst denken - dann klicken MIMIKAMA - Think first - click then	MIMIKAMA - association	1	Identifies and publishes fake news with fact check. The website publishes also the research and possible reasons for the fake news.	https://www.mimikama.at/	General	German

Fakefilter	Bundeszentrale für politische Bildung (bpb)	1,2	A webvideo project of the German Federal Agency for Civic Education together with youtuber Phillip Betz alias MrTrashpack about fake news. Practical tips and tools to uncover fake news.	http://fakefilter.de/	Teachers/ students	German
so geht MEDIEN	ARD, ZDF & Deutschlandradio	1, 2, 3 & 4	A project of ARD, ZDF & Deutschlandradio (German public broadcasting corporations), that provides many entertaining but very instructive explanatory videos, a fake news quiz, useful links, tutorials, worksheets but also lessons and training units for teachers on the subject of "recognising fake news on the internet"	https://www.br.de/sogehmedien/stimmt-das/luegen-erkennen/unterrichtsmaterial-unwahrheiten-luegen-erkennen-stundenablauf-100.html	Teachers/ students/ General	German

Fundatia EOS – Educating for an Open Society

Títol	Organització	Categoria	Descripció	Enllaç	Col·lectiu diana	Idioma
Documentary	Recorder.ro	1.1; 2.4	Explanatory documentary on how the fake news and clickbait industry in Romania works, during the Coronavirus pandemic; Explanation about how algorithms works	https://recorder.ro/jurnalismul-in-vremuri-de-criza-cum-functioneaza-industria-de-fake-news-si-click-bait-din-romania/	General	Romanian
About Romanian Vloggers and their commercial benefit	Youtube, Social blade	02/03/20	Social blade is a youtube feature	http://socialblade.com/youtube		
"What's an algorithm?"	TEDEd	02/04/20	Explanatory video for youngsters about algorithm	https://www.youtube.com/watch?v=6hfOvs8pY1k	Teenagers	English, Romanian subTítulos
Selly Supreme	www.dor.ro publisher	02/03/20	The story of most popular teenager vlogger and singer in Romania. 2M+ fans on Youtube. Famous since he was 11y. In 2019 he turned 18.	https://www.dor.ro/selly-supreme/?gclid=EAlaIQobChMIg8mpp6DS6QIVwoGyCh2aOwpCEAAYASAAEgJmyPD_BwE	Teenagers	Romanian
Operation InfeKtion: How Russia Perfected the Art of War NYT Opinion	NYT	03/04/20	Video documentary about the Operation InfeKtion, launched by Russian propaganda against US, in the 70th.	https://www.youtube.com/watch?v=tR_6dibpDfo&list=PL4CGYNsoW2iD7QKVp9U-TffXSYtWB0zLo&index=5&t=0s&fbclid=IwAR280L7IBRCujH0nDVecwOqnBHZgnM2Ye21Dm9y8ffnWysmPLVrxTZzAj2E	General	English, Romanian SubTítulos

Centre of Technical Culture Rijeka

Títol	Organització	Categoria	Descripció	Enllaç	Col·lectiu diana	Idioma
Fake restaurant	Vice	01/01/20	Video about how people are affected by fake news	https://www.youtube.com/watch?v=bqPARIKHbN8	Youth and Adult	English
Bad news game	DROG	01/02/20	Game in which one creates fake news and spreads it via social networks - great to see how these things are actually done	https://getbadnews.com/#intro	Youth and Adult	Various Idioms
How to evaluate online sources	Croatian agency for electronic media and UNICEF	2	Guide on how to evaluate online sources	https://www.medijskapismenost.hr/kako-kriticki-vrednovati-izvore-na-internetu/	Youth	Croatian
How to spot false information and fake news	Croatian agency for electronic media and UNICEF	01/01/20	Student handbook for media literacy - a lot of practical exercises and examples	https://www.medijskapismenost.hr/wp-content/uploads/2018/04/lazne-vijesti.pdf	Youth	Croatian
Navigating Digital Information	Crash Course	01/03/03	Video course about digital information and fake news	https://www.youtube.com/watch?v=L4aNmdL3Hr0&list=PL8dPuuaLjXtN07XYqqWSKpPrtNDiCHTzU	Youth and Adult	English

COLECTIC, SCCL

Títol	Organització	Categoria	Descripció	Enllaç	Col·lectiu diana	Idioma
Several sources	several	01/01/20	webpage that help you to to identify fakenews in mass media:	https://maldita.es/malditobulo/ (ES)	Youth	Spanish
¿Qué hacemos con tanta noticia falsa en Internet? - Animacion	Magic Markers	1	Video about fake news and disinformation	https://www.youtube.com/watch?v=RoBaPsoHNAM	Youth	Spanish
La razón por la que aparecen las FAKE NEWS. Santiago Cosme.	Santiago cosme	1	Video about fake news and disinformation	https://www.youtube.com/watch?v=5H6Ec849yRM	Youth	Spanish
Algoritmos que detectan bulos y noticias falsas	portalcienaiyficcion	1	Video about algorithms	https://www.youtube.com/watch?v=Qdgj6XRNvFI	Youth	Spanish
¿Cómo no caer en las trampas de la desinformación?	Centro Gabo	1	Video about fake news and disinformation	https://www.youtube.com/watch?v=g7aIP-QdHzl	Youth	Spanish
La larga historia de las noticias falsas	El Pais	1.3 Other	The long history of fake news. The political use of lies began long before social networks, the construction of other realities has been a constant since ancient Greece	https://elpais.com/cultura/2018/06/08/actualidad/1528467298_389944.html	Youth	Spanish

Campanya CAC durant el confinament COVID. Fake news 1	Consell de l'Audiovisual de Catalunya	1	Video of a campaign against disinformation during COVID19	https://www.youtube.com/watch?time_continue=5&v=dyEnpxxbwE4&feature=emb_Título	Youth and Adult	Catalan
L'autoverificador: com identificar informacions falses	media.cat/	1	The self-tester: how to identify false information	https://www.media.cat/2020/03/13/autoverificador-identificar-informacions-falses/	Youth and Adult	Catalan
Guerra al Fake	Nuria Segura Insa, freelance journalist		Multimedia report on disinformation. It gathers sources of information in various formats, includes expert opinions and suggestions. It is a very suitable document to understand the subject.	https://nuriasegurainsa.atavist.com/guerra-al-fake	Youth and Adult	Spanish

EUROPEAN ASSOCIATION FOR VIEWERS INTERESTS

Títol	Organització	Categoria	Descripció	Enllaç	Col·lectiu diana	Idioma
Lessons for Media Literacy	Medialab	All	short list of curriculum lessons includes resources created at the Media Education Lab plus other great lessons that are aligned with the theory and practice of media literacy and the pedagogies they value.	https://mediaedlab.com/2018/05/06/lessons-for-media-literacy/	All	English
Teaching media literacy in Europe: evidence of effective school practices in primary and secondary education, Analytical Report	Prepared by NESET for the Commission	3	90-page document on practices, approaches and methodologies	https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2019/06/AR2_Full_Report_With_identifiers_Teaching-Media-Literacy.pdf		English
EUvsDisinfo	European External Action Service's East StratCom Task Force	01/01/02	Using data analysis and media monitoring services in 15 Idiomas, EuvsDisinfo identifies, compiles, and exposes disinformation cases originating in pro-Kremlin media that are spread across the EU and Eastern Partnership countries. Database, articles and analyses about new development in disinformation methods and practice.	https://euvsdisinfo.eu/	All	English, Russian and German

Categoria	Descripció
https://www.bufale.net	Italian
https://www.miniver.org	Spanish
https://fullfact.org	UK-based
https://www.politifact.com	US-based
https://faktograf.hr	Croatian

OPEN GROUP SOC. COOP.

Títol	Organització	Categoria	Descripció	Enllaç	Col·lectiu diana	Idioma
#BASTABUFALE	MIUR	1	MIUR campaign carries out "a decalogue against hoax, a toolbox to allow girls and boys to defend themselves against fake news circulating on web". Within the GENERAZIONICONNESSE project	https://www.miur.gov.it/web/guest/-/scuola-boldrini-e-fedeli-presentano-decalogo-anti-bufale-il-progetto-riguardera-4-2-milioni-di-ragazzi	Youth	Italian
Abc digitale/Coliblite	Open Group	1	digital education project, focus on fake news, videos and materials	https://vimeo.com/310531555/795ea5c73f	Youth	Italian
Butac - bufale un tanto al chilo	butac	3	website that collects tips and articles on fake news	https://www.butac.it/	General	Italian
Fred Fact non si fa fregare dale bufale	Aos Fatos	1	comics focused on fake news and fact checking, available in 7 Idiomas	https://factcheckingday.com/articles/24/this-cartoon-has-7-tips-for-fact-checking-online-information	Youth	7 Idiomas
Covid-19 attenti alle Bufale	Ministry of Health, Italy	2	collection of fake news about COVID-19 circulating on the web and social media. It's a useful guide to dispel false myths and provide a simple explanation based on scientifically proven data	http://www.salute.gov.it	Youth and Adults	Italian

ALL DIGITAL AISBL

Títol	Organització	Categoria	Descripció	Enllaç	Col·lectiu diana	Idioma
Lie Detectors	Lie detectors	1, 2, 4	A project and a 90-minute training programme bringing journalists to schools to carry out classes on fake news and disinformation	https://lie-detectors.org	Students 10-15 year old	English, French and German
UNBIAS AWARENESS CARDS	UNBIAS research team	1, 2, 4	A research project which created awareness cards and facilitator booklet on Algorithms	https://unbias.wp.horizon.ac.uk	All age groups	English
BBC article on fake news and false memories	BBC	2,3	News article	https://www.bbc.com/news/technology-49435387	All age groups but mostly adults	English
Webwise.ie	Webwise	1, 2, 3, 4	Irish website with various resources on media literacy	https://www.webwise.ie/teachers/what-is-fake-news/	Youth	English
Fake news and the spread of misinformation: A research roundup	Journalistsresource.org	2,3	A list of research articles on fake news	https://journalistsresource.org/studies/society/internet/fake-news-conspiracy-theories-journalism-research/	Adults	English

Global Libraries – Bulgaria Foundation

Títol	Organització	Categoria	Descripció	Enllaç	Col·lectiu diana	Idioma
Gramoten.li	Media Literacy Coalition	01/02/03	Different resources developing basic digital-media literacy from elementary education to completion of secondary education	http://gramoten.li	Schools in Bulgaria	Bulgarian
Disinformation and fake news	SafeNet - National Center for Safe Internet	2,3	develops methodologies and manuals for children, young people, parents and teachers in order to raise awareness of the dangers of using information and communication technologies	https://www.safenet.bg/risks/317-dezinformaciya-i-falshivnovini	Children	Bulgarian
Fake News: Check	NOVA TV	1.1	fake news checking	https://nova.bg/proveri	All	Bulgarian
Fact check	mediapool.bg	1.1, 2	true or not platform	https://www.mediapool.bg/vyarno-ili-ne-cat74.html	All	Bulgarian
Fact check	StopFake	1.1, 2	fact checking site	https://www.stopfake.org/bg/	All	Bulgarian